

Simplicissimus Budapestje

BEVEZETÉS A KORSZERŰ SZNOB- ÉS HEDONIZMUSBA, VALAMINT AZ ALKALMAZOTT EMBERLESÉS TUDOMÁNYÁBA

Még egyszer László Fülöpről

Januári számunk címlapsztorijában *Piers de Laszlo* festőművészről, a híres portréfestő László Fülöp unokájáról írtunk, aki néhány hétre hazajött a nagypapja építette műteremházba. Eközben elmondtuk a László Fülöp életéről tudható egyre több dolgot. Azt az unoka információja alapján állítottuk, hogy László Fülöp után nem kevesebb, mint 5 millió font vagyon maradt 1937-ben.

Ezzel kapcsolatban jelentkezett olvasónk, *Korányi G. Tamás*, a budapesti tőzsdéről szóló monográfia szerzője – és erről a számról kimutatta, hogy nem lehet helytálló. Először *Churchill* miniszterelnöki fizetéséhez hasonlította az összeg képtelenségét. Az ugyanis évi 3000 font volt... Ugye lehetetlen, hogy Churchill fizetésének 1600-szorosa maradt László Fülöp után? Aztán jöjjenek a magyar érvek. 1937-ben 1 angol font 27,8 pengőt ért, ez azt jelenti, hogy László Fülöp állítólagos hagyatéka csaknem 140 millió pengőt ért. Ennyi vagyona Magyarországon egyedül a kiterjedt cégbirodalmat működtető *Chorin-Weiss* családnak volt. Nekik együtt. Ez a teljes magyar állami költségvetés mintegy 1/10-ével egyezett meg akkoriban. 5 millió fontos vagyona Londonban akkoriban talán egyedül a *Westminster* hercegi család volt, akik London belvárosi ingatlanok tulajdajait birtokolták. László Fülöp öröksége *Korányi G. Tamás* szerint inkább 50 ezer font lehetett – az is hatalmas summa.

Veszekedést súroló vita a Simplicissimus Hőse díj átadásakor

A Nagy Budapest Törzsasztal díjátadó ülésai, ahol az oklevelet át szoktuk adni, mindig nagyon jókedvű események. Célja mindösszesen a személyes megismerkedés, a megsüvegelés.

Most azonban váratlanul másképpen alakultak a dolgok. Miután lezajlott a szokásos átadás, a fotókészítés, *Simplicissimus* faggatni kezdte az idei díjazottat, *Schlagmüller Gábort*, a Budapest régi képeken című Facebook csoport alapítóját. Az igazság az, hogy nem is nagyon kellett faggatni. *SchG* szívesen és jól beszél szenvedélyeiről: elmondta, hogyan kapcsolódott be néhány éve az Óbuda régi

képeken Facebook csoport munkájába, hogyan golyózták onnét ki, minden valószínűség szerint féltékenység miatt – talán mert sokat nyüzsgött és akciózott. Aztán a díjazott saját, új csoportot alakított, és maga is meglepődött, hogy milyen népszerű lett, milyen gyorsan növekedett a tagok száma. Hamarosan nem bírta a moderálást egyedül, annál is kevésbé, mert napközben motoron ül, kihordja a postát. A moderálásra leginkább a politikai anyázás miatt van szükség – mesélte. Személyes találkozót nem szerveznek, mert képtelenség felmérni, hányan jönnek el. Elmesélte, hogy mennyire sajnálja, hogy *Saly Noémit* is kizárta az egyik admin (a szabályok szerint jogosan), pedig az adminoknak ki volt adva egy néhány „védett” névből álló lista, ő is rajta volt. De aztán már nem lehetett visszacsinálni. (Noémi egyébként ezen az estén egy hosszú munkahelyi ügyelet miatt nem tudott jelen lenni).

Az első élesebb hozzászólás *Hidvégi Violetától*, a BFL nagy tekintélyű levéltárosától érkezett. Hogy egyszerűen nem fér a fejébe, hogy miért nem lehet odaírni, hogy a kép honnét van – mikor ez a csoport a régi képekről szól, nem? Leginkább a Fortepanról származnak itt a képek, az ingyenes archívum szerkesztői is mindösszesen s csak azt kérik, hogy az utánközlők adják meg a forrást + (plusz) az eredeti adományozót, ha van. E közben elismerte, hogy *Simplicissimus* ez évi hőse mindig odaírja, hogy ha a fotó forrása a Fortepan, valahogy így: F15795. A szám közlését nem kívánják meg, az eredeti adományozó feltüntetését annál inkább.

A díjazottunk nem szimatolta ki a kitörni készülő botrány szagát, először megpróbálta elütni kezdődő vita életét. Azzal a felületesnek tűnő megjegyzéssel, hogy az embereket nem érdekli, honnét van a kép. *Simplicissimus*, mint házigazda, viszont résen volt, és becsúszó szereléssel feltett egy álnaív kérdést: „*De hát az van a szabályokban, hogy meg kell adni a forrást, nem?*”

Hát igen, ezt valóban kérik, de ha nem adják meg, akkor nem lehet mit tenni... Ekkor kapcsolódott be a vitába *N. Kósa Judit*, a neves újságíró és helytörténész,

aki sok éven át volt a Népszabadságban megjelent Képmentő cikksorozat egyik szerzője. Elmondta, hogy a nol.hu archívumra minden cikke felkerült, de olyan technikával, hogy a képek a szokásos módon nem voltak lementhetőek. Ennek ellenére, néhány nappal később az apropóul szolgáló kép menetrendszerűen megjelent a BRK Facebook csoportban, forrás nélkül, mint saját felfedezés. Ez csak úgy lehetséges, hogy valaki csinált egy képernyőmentést, kivágta, újra elnevezte a fotót. Vagyis a tévedés ki van zárva: hidegvérűen eltagadta a forrást. Judit nagy vehemenciával hangsúlyozta, hogy természetesen ő azért ásta elő a képet a Népszabadság feneketlen képarchívumából, hogy közkinccsé tegye. De a szöveggel együtt. A csoporttagnak semmibe se került volna belinkelnie a cikket, akkor ott a kép, és a sokszor meglepő felfedezéseket tartalmazó szöveg. Igazi win-win szituáció! A csoporttag azonban valamiért maga akart az idegen tollakkal ékeskedni. A maga dicsőségét akarta maximalizálni, elítélhető módon.

Erre a díjazott kissé zavarba jött, valami olyasmivel védekezett, hogy „a világ megváltozott”. Hogy száz és százmillió engedély nélkül elcsent kép kerül fel a Facebookra, és ez ellen nincs orvosság. Ekkor egy kicsit terméketlen, jogi keretekről való vitatkozás következett (két szabadalmi szakember is üldögélt a Törzsasztalnál), majd *Simplicissimus* ismét magához ragadta a szót, és megpróbált békítőleg fellépni. Hogy kis előrelépések is fontosak lennének – mondta. Például meg lehetne kérni mindenkit, hogy amikor az internetről elment képet, akkor a file-névbe mindig foglalja be a forrást. Akkor is, ha az bizonytalannal nem az eredeti forrás, például az egykor.hu igen hasznos gyűjtőportál, de saját képei nincsenek. Ha meglennének a források, akkor a Fortepan is rábukkanhatna új kincsekre, családi archívumokra. Aztán szerencsére a lapunkkal való együttműködés került terítékre. Megállapodtunk apró lépésekről, és a díjazott szerencsére nem sértődött meg (vagy jól titkolta), egy ponton azt mondta, hogy zavarban van ennyi nagy ember társa-

ságában. Aztán más témák kerültek elő, s Gábor, hóna alatt a bekeretezett oklevéllel távozott. Remélem, kiakasztja. Hazafelé azon gondolkodtam, hogy milyen egyszerű lenne javítani a helyzetten: hogy közeledjen a csoport gyakorlata a Törzsasztal elvárásaihoz.

Simplicissimus és hősének négy szemközti beszélgetése

2017 tavasza, délután hat óra. Hely: Liberté kávéház, V. Aulich utca 8.

– Szia, remélem kiheverted, hogy anynyira neked estek a Törzsasztal tagjai.
– Ugyan, megszoktam a gyűrődést. És a díj kihozta, hogy mennyien milyen sokra tartják a munkámat. Soha ennyi vállve-regetést, gratulációt nem kaptam. Szóval még egyszer köszönöm. A telefonban azt mondtad, lenne néhány ötleted, mit változtassunk. Ne kímélj. Vegyük sorba.

– A vicc az, hogy semmi lényegeset nem kellene változtatni. Először is írnék egy rövid beszámolót a díjátadásról. Hogy ez meg ez a kifogás merült fel. És hogy arra a döntésre jutottál, hogy valamit változtatni kellene. Először is a lap elején állandóan látható hosszas első bejegyzést és a jobb oldalon lévő *Description* részt összhangba hoznám. Ha az egyikben az van írva, hogy fel kell tüntetni a forrást, a másikban nem állhat az, hogy „a sok év alatt összegyűlt képek már átmentek a NET olvasztótégelyén”. A szabályokat rövidíteném, a forrás kötelező megadását előre hoznám, lehetőleg még a *ContinueReading* jel elé – a legtöbbben oda már nem is kattintanak tovább, vagyis a szabályok jó részét nem is ismerik. Azt is hozzá tenném, hogy bármilyen forrás jobb, mint a semmi – ahonnan az ember a képet történetesen vette. És legfőképpen felkérnék egy ötödik admint, akinek csak a források feltüntetésének ellenőrzése lenne a dolga...

– Hűha, hát ez azért nem kevés. Nem gondolod, hogy a fejemet vennék? Hogy sokan megsértődnének, elpártolnának?
– Lehet hogy lenne, aki távozna. Talán lassulna a növekedés. De olyan nagy baj ez? Nem a minőségi szolgáltatás, a jó együttműködés a lényeg?

– Rendben, keresünk egy admint, aki csak ezzel foglalkozik. De el tudod képzelni, hogy valakit ki is zárjunk emiatt? Nem lenne túlzás? Mégis csak más, mint ha nem bírja abbahagyni a politizálást, nem?
– Ez is, az is szabályszegés. Lehet per-sze türelmi idő. Be lehetne jelenteni, hogy egy ideig csak figyelmeztetés jár,

de 2018-tól már töröljük a forrás nélküli képet. (Vagy egy zárt, csak a tagok számára látható alkönyvtárba kerülnek.) [A beszélgetés még nem zajlott le.]

Búcsú két terézvárosi bolttól

Valamikor nem sokkal *Mándy Iván* halála (1995) után egy *Bihari István* nevű szerző szép tárcát írt arról, hogyan változott Pest az ő élete alatt. Hogyan változtak a mozi és boltnevek. milyen kevés állandóság volt ebben a városban. Az emlékek a Bajcsy Zsilinszky úton rohanták meg, amikor egy megnyugtató ellenpéldára akad. Így fejezi be az írást: „Nem tudom, hogy mióta áll ott az üzlet változatlan cégtáblájával, hogy létezett-e a vörös terror és a fehér terror idején. De mióta én járom a pesti utcát, azóta ott van. Átvészelte a Horthy-korszakot, a nyilas uralmat, Rákosit és a Kádár-rendszert. Megúsztta az Edényboltta történő lefokozást. És egyelőre állja a bevásárló központok szorítását is. Haas és Czjzek (akinek a nevét sem tudom kimondani) számomra a túlélés szimbólumává vált. Egy sokszor lerombolt, szétlőtt, felégetett és a szükségesnél is több plasztikai műtéten átesett város épségben maradt anyajegyévé. Ki tudja már, hogy a város melyik újjászületésénél került oda. Övjük hát gondosan Haas és Czjzeket az ámokfutó városszépítők és a merkantil hódítók rohamaitól. Hisz oly kevés anyajegy maradt Pestnek. Az anyajegy nem szemölcs, vétek hozzányúlni.”

A bolt most már legalább egy éve zárva, kiírták rá, hogy eladó. 2017. február elején már nem látni cégérfeliratát.

Egy másik elvesztésére lelkiekben már régebben felkészültem. A Bajcsy Zsilinszky út 41. sok éven át működő szaküzletet magamban igazságtalanul mindig csak távirányítóboltnak neveztem. Pedig lemezjátszótűket és hangszórókat is árult. Időnként megálltam a zsúfolásig teli kirakatai előtt, és megbámultam a régi tévék özönvíz előtti távirányítóit. Vajon ki vesz ilyeneket, s mégis, akkor miért nem az interneten? S a minap a 9-es buszból megláttam, hogy ütött a végóra. De nem azt írták oda, hogy bezárunk, hanem hogy költözünk... Másnap elsétáltam a helyszínre és megláttam, hogy egy másik – olcsóbb – környékre költöznek. „gyalogosan 12 perc, trolival 6–8 perc”. Ezentúl a Szondy utca 27. alatt tessenek őket keresni.

Éljenek és virágozzanak a budapesti specialista boltok! ●

